

1000
תפקידים
ראשיים

ח' פרידמן

אחר כך הלכנו כולנו לישון.
אבא ואמא נרדמו,
אבל יורי ואני רק
התכסינו בשמיכות וחיכינו...
וחיכינו... וחיכינו...

ליל הסדר של אנוסים

סיפור אמת

השוק ההומה קידם את פניו של דייגו בשלל צבעים וריחות.
מוכרים הכריזו על מרכולתם בגרונות ניחרים, מציגים בגאווה
פירות עזי צבע לצד תלוליות תבלינים בעלי ניחוחות משכרים.
"תפוחים! תפוחים בזול!" צווח אחד מהם, לרגליו סלסלות קש
גדושות בתפוחים אדומי לחיים.
"שמן זית מעולה!" זעק השני, תור ארוך של אנשים נושאי
כלים ריקים משתרך לצד דוכנו.
אבל דייגו נענע ראשו לשלילה כשנפשו פזורה עליו.
לא תפוחים רוצה הוא. לא בשמן זית חשקה נפשו. כל טוב

הארץ אותו מציע השוק הצבעוני של גרנדה, לא ישביע הפעם את רעבונו.

הוא רעב לדבר מה אחר. משהו כזה, שאסור לבקש אותו בשוק של גרנדה ואף לא בשום מקום אחר על פני ספרד הנוצרית.

דייגו מחפש בית יהודי כדי לחוג בו את ליל הסדר.

בית יהודי? ליל הסדר?! הס מלהזכיר! שליחי האינקוויזיציה הארורה אורבים בכל פינה, מצפים למעידה הקלה ביותר.

הבהוב של נר. וילון מוסט. עפעוף עין עצבני. אין צורך ביותר מכך כדי להשליך משפחה שלמה למרתפי העינויים הידועים לשמצה...

דממה סמיכה עמדה בכיתה. העיניים כולן היו ממוקדות בי, מבקשות לבלוע כל מילה עוד בטרם תצא מפּי. דמותו האבודה של דייגו, האנוס הצעיר מגרנדה, כמו ריחפה בחלל הכיתה, מצפה לישועה.

"הוא יכול לערוך את הסדר לבד, באכסניה שלו", אמרה פתאום נדיה, עיניה התכולות מכווצות בדאגה. שאר הבנות הביטו בה בתהייה.

"סדר לבד?! קראה קרן במחאה. "איך אפשר לערוך את ליל הסדר לבד? אפילו במשפחה שלנו, שלא כולם דתיים", המשיכה לטעון בלהט, "מתאספת כל המשפחה אצל סבתא עליזה. אוכלים ביחד, שרים ביחד, שואלים 'מה נשתנה'... איך אפשר לבד?"

"וגם אצלנו", נזכרו עוד כמה בנות, ביניהן מאיה, ריטה ואלינוור. כל אחת מהן היתה מוכ-ר-חה להיזכר דווקא עכשיו בחוויות הפסח המשפחתיות ולשתף בהן את כל בנות הכיתה.

חייכתי לעצמי בשקט, נותנת לפטפוטים העליזים לחולל ברחבי החדר.

כיתה ד', בית ספר "שובו" באחת מערי החוף של הצפון.

עבודת שטח מפעימה של הרכזות המסורות שלנו, ליקטה כמו בפניצטה יהלומים מתוך החול ושיבצה אותם באהבה בתוך מסגרת הזהב המתאימה להם. זוהי עבודת קודש חיונית מאין כמוה, אך העבודה האמתית מתחילה רק אז, עם תחילתה של שנת הלימודים. היהלומים הללו דורשים טיפול מיוחד בכפפות של משי. הרבה חום, טונות של אהבה ללא תנאי וטפטוף בלתי פוסק של אידישקייט.

הבנות, רובן ככולן, משתמשות בשפה הרוסית כשפת אם שאין לה תחליף. גם צורת החיים, הלבוש, סגנון הדיבור, מגיעים כולם מ'שם'. היהדות מסתכמת בכמה מושגים מעורפלים או לכל היותר במפגשים משפחתיים המשלבים אוכל עם שירי פולקלור...

כעת, למשמע חוויות הפסח הנלהבות, התרחב בי לבי בהנאה. אכן, גם לבנות שלנו יש פסח! הן אמנם לא תדרושנה תלי תלים של הלכות על כל מילה בהגדה, אבל את משמעותם של "פסח, מצה ומרור" הן יודעות גם יודעות!

הנה, למשל, טניה בהירת הצמות. מי היה מאמין שהילדה

יהודית לחוג בחיקה את הסדר. אורח הוא כאן בגרנדה, מעיר רחוקה הגיע. מנין יימצאו לו יין כשר ומצות?

"אלוקים!" זעקה נשמתו באלם קול. "הרי יודע אתה כמה משתוקק אני לקיים את מצוותיך. את נפשי אמסור בשמחה למען שמך. אנא, עזור לי לקיים את החג הקדוש הזה כדת וכדין!"

הכיתה דממה. דמעות קטנות נתלו פה ושם על ריסי עיניהן של הילדות. חלקן פכרו אצבעותיהן במתח.

ושוב נח מבטי על נדיה. עיניה התכולות נתלו בי במעין תחינה נואשת. נראה היה כי הסיפור נגע ללבה ביותר.

רגע לאחר מכן חש דייגו כי תפילתו נענתה. רעיון מזהיר עלה במוחו. הוא המשיך לשוטט ברחבי השוק, ונעצר לבסוף בסמוך לדוכן ירקות הומה.

מקץ דקות מספר הגיע לאוזניו קול שקשוק כרכרה מתקרבת. הוא הצטדד, מפנה מקום לאציל שירד ממנה בפסיעות מעודנות.

"דון פדרו!" קרא המוכר בהתרגשות. הקונים זזו הצדה ביראת כבוד.

"בחרתי עבורך את מיטב הסחורה, אדוני", המשיך המוכר לכרכר סביבו, בעוד צי של משרתים מעמיס את השקים על

גבי העגלה. דון פדרו הפטיר חיוך קל והעביר מבט נוסף על הדוכנים הצבעוניים.

"תן לי גם מזה", הוא החווה באצבעו לכיוון אחד מהם, והמוכר אץ למלא בקשתו.

דייגו העיף מבט לכיוון הדוכן ולבו עצר מפעימתו. היה זה מרור.

"עוד קצת", ביקש העשיר ושלף את ארנקו. "אתה יודע שאני משלם היטב..."

בקושי רב כלא דייגו צווחת התרגשות. אכן, הרעיון הצליח! איש אינו קונה כמויות כאלה של ירק מר סתם כך ביום של חול. אלא אם כן האיש הנו יהודי, ואין מדובר בסתם יום של חול...

לחישת ה"שמע ישראל" היתה כמעט בלתי נשמעת. דון פדרו אפילו לא הסב ראשו לאחור. דייגו קלט את מבטו המחפש רק כשעמד לעלות בשנית לכרכרתו המפוארת. עיניהם נפגשו, והאציל הנהן קלות.

באותו יום חזר דון פדרו מהשוק עם סחורה יקרה במיוחד; אורח לליל הסדר...

אנחת הקלה משותפת השתחררה מפיות כולן. הילדות החליפו חיוכים נפעמים ווידאו שוב ושוב כי הסיפור אכן אמתי.

רק נדיה המשיכה לשבת לה בשתיקה עגמומית, כאילו אינה

קשורה להמולה השמחה מסביב. נדמה היה כי סופו השמח של הסיפור רק הדאיב את לבה עוד יותר.

רק בהפסקה, משעמדתי ליד הכיור בחדר המורות וערבלתי את כוס הקפה שלי, הכתה בי פתאום ההבנה האכזרית.

נדיה לא תחגוג השנה את ליל הסדר.

ליתר דיוק, היא תחגוג אותו בדיוק כמו בשנים הקודמות, בארוחת ערב שגרתית של לחם (!) בגבינה, סלט ירקות וכמה בדיחות אנטישמיות לקינוח.

איך אפשר לשאת את המחשבה הזו? איך?!

נעמה, אחת מידידותיי לצוות, נבהלה לפגוש אותי מזילה דמעות לתוך כוס קפה פושרת, מלאה עד חציה.

”ואני עוד סיפרתי להן על האנוסים בספרד”, קוננתי באוזניה של נעמה ההמומה, כשנותרנו שתינו לשעת חלון משותפת. “על האנוסים סיפרתי להן! איך יכולתי לעשות לה את זה?!”

נעמה המתינה בשתיקה סבלנית, מאפשרת לדמעות להתגבש למילים.

”את מבינה?” המשכתי בסערת נפש, “כמו רוב הילדות כאן, גם הוריה של נדיה הגיעו מרוסיה. אבל שלא כמו כולן, אבא של נדיה הוא גוי גמור. את מבינה?”

ובבת אחת, צפה דמותו של הבריון בעיני רוחי. כן, למרבה חרדתי היה הוא זה שהגיע לאספת ההורים.

דמות הנפילים שלו האפילה על שולחני, מזכירה לי את חוקרי הק.ג.ב. מסיפורי האימה של מסך הברזל.

"אמא של נדיה לא להרגיש טוב", הוא אמר בזעף. "תמיד היא לא להרגיש טוב", הפטיר בנימה לגלגנית ודרש להתעדכן בציוניה של בת הטיפוחים שלו.

"אני שולח אותה כאן רק בגלל אני רוצה ציונים מאה אחוז במתמטיקה. את מבין, מורה של נדיה? כל בית ספר אחר פה לא מלמד מתמטיקה כמו שצריך. אני רוצה כמו אני ברוסיה, היא להיות גאון במתמטיקה!"

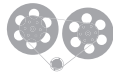
"וחוץ ממתמטיקה, לא מתיר אביה של נדיה לקבל שום דבר אחר מבית הספר. בפרט לא דברים שריח של יהדות נודף מהם", אני ממשיכה לשבר את אוזניה של נעמה הנרעשת.

"ואמא שלה?" היא שואלת לבסוף בתהייה. "איפה היא בכל הסיפור האומלל הזה?"

"אמא של נדיה... " נאנחתי בשברון לב, "אשה חלושה ומסכנה. האדם האחרון שיוכל לתמוך בנדיה ובאחיה מול אב עריץ ושונא ישראל..."

"לא להאמין", מלמלה נעמה בעיניים לחות. "האינקוויזיציה כבר מתה, מסך הברזל נותץ לרסיסים, ובדור שלנו, בדור שלנו

ממש, ילדה יהודייה לא יכולה לקיים את ליל הסדר! איך אפשר לקלוט את זה? איך אפשר להכיל?!"

הלימודים התחדשו לאחר הפסח, נושאים עדיין את ניחוחות החג שרשמיו טרם פגו.

"בליל הסדר היינו אצל סבתא עליזה", עדכנה קרן בהתלהבות. "איזה כיף היה..."

זה היה רק פתיח לגל עליז של החלפת חוויות כלל כיתתית.

רק אחת ישבה לה בצד ושתקה, כאילו עשויה היתה מזכוכית שקופה, שברירית.

נדיה.

חשיתי להיתקל בעיניה, במבטה האבוד, קורע הלב.

אבל בהפסקה היא ניגשה אלי מיוזמתה, פניה סמוקות ואש דולקת באישוניה.

"היה ליל הסדר השנה, המורה", היא אמרה בנשימה אחת, כמו מבקשת לפרוק משא בלתי אפשרי מעל כתפיה הקטנות.

"היה ליל הסדר?! כמעט צעקתי. הכיצד אירע הנס הזה?"

"טוב, זה לא היה ממש ליל הסדר כמו שלמדנו עליו..." היא התנצלה. "זה היה כמו... ליל הסדר של אנוסים..."

חיפשנו לנו פינה שקטה ונדיה סיפרה:

"כל הלילה שלפני ליל הסדר בכיתי. ידעתי שעכשיו בכל הבתים כבר בדקו את החמץ, כמו שלמדנו. הילדים החביאו את עשרת הפתיתים ואבא שלהם חיפש בכל הבית עם נר ונוצה, עד שהוא מצא. אבא שלי לא חיפש שום דבר. הוא בכלל לא חזר הביתה. הלך לשתות עם חברים, כמו בכל ערב..."

היא השתתקה לרגע, כתפיה רוטטות.

"בכיתי לתוך הכרית, שאמא לא תשמע. גם ככה היא בוכה כל היום. רק יורי, אחי בן השבע, שם לב שמשהו קורה לי. הוא כל כך רצה לעזור, אבל אני רק בכיתי..."

בסוף, סיפרתי לו את הסיפור על דייגו האנוס ושנינו בכינו ביחד. התפללנו להשם, אמרנו לו שגם אנחנו רוצים לחגוג את ליל הסדר כמו כל היהודים. ביקשנו ממנו שיעזור לנו.

ואז... אז פתאום עלה לי רעיון.

למחרת היה הכל כרגיל. אפילו לשרוף חמץ לא יכולנו. בצהריים אבא הביא לחמניות מאיזו מאפייה...

'זה לארוחת ערב!' הוא אמר והסתכל עלינו כאילו גנבנו משהו.

מה את חושבת, המורה? לא אכלנו?! בטח שאכלנו. עם כזה אבא גם את היית אוכלת. אבל אחר כך..." היא המשיכה, עיניה מזדהרות בחיוך צופן סוד, "אחרי שגמרנו את ארוחת הערב ואבא בדק שלא נשאר שום פירור, אחר כך הלכנו כולנו לישון. אבא ואמא נרדמו, אבל יורי ואני רק התכסינו בשמיכות וחיכינו... וחיכינו... עד שתיים בלילה חיכינו.

בשתיים בלילה קמנו, בשקט בשקט. סגרנו את הדלת של

החדר והוצאנו מהילקוטים את חתיכות המצה שקיבלנו בבית הספר, בקבוק קטן של מיץ ענבים שקניתי בבוקר וכמה עלים של חסה, שהגנבנו מהמקרר.

היה חושך, רק הירח האיר לנו דרך החלון. מהר מהר אמרנו את 'מה נשתנה' ואת 'עבדים היינו' מתוך ההגדה עם הציורים. אחר כך שתינו ארבע כוסיות ואכלנו את המצות והמרור. זה היה כל כך טעים!" היא חייכה שוב, מבטה חולמני.

"אחר כך סידרנו הכל וחזרנו למיטות. המשכנו לספר את עשר המכות, אבל נרדמנו באמצע... אז מה את אומרת, המורה?" היא שאלה בחיוך נבוך. "נכון שזה בכל זאת ליל הסדר? ליל הסדר של אנוסים..."

למה היא גוררת את
הרגליים, כאילו מישהו
הכריח אותה להגיע?
ואולי כל הסיפור על
ספירת העומר היה נסיון
התחמקות עלוב, בעצם?

השיר שעוד תנגני

"ציבי?"

אוף. היא שונאת שמרימי דופקת לה על הכתף. ועוד באמצע
השרטוטים של גיאומטריה.

"את...?" היא נשפה, "מ מ ש חייבת אותי עכשיו?"

"אני?" היה משהו מרגיז בצחקוק של מרימי. "מה פתאום אני?
זו רקל שלך. מהחוג שלך. בטלפון."

"אז מה לך מפטפטת כל כך הרבה?" היא רטנה ומשכה ממנה
את האלחוטי. מרימי נסוגה, נזופה למדי, וציבי החניקה אנחה.

"שלום, רחל. מה שלומך?"

"אה... בסדר. אני רציתי ל..." הקול הצעיר התפתל במבוכה,
וציבי השתדלה ללבב את זה שלה:

"אנחנו אמורות להיפגש מחר בחמש וחצי. את מתקשרת כדי להודיע על שינוי, רחל?"

"אה... אני... רק רגע. ממא!" ציבי מצמצה. שטף מילים צבעוניות, כמו חרוזים שהחוט שלהם נקרע פתאום, נקש באוזניה בשפה בלתי מובנת. ספרדית כנראה. איך אמא שלה מצליחה להבין את הבליל הזה, וגם לענות עליו במחרוזת מהירה משלה!?

"אני..." התחזק שוב קולה של רחל, "אמא שלי אמרה שאולי כדאי להפסיק את השיעורים של הנגינה."

"בגלל ספירת העומר?" הבינה ציבי.

"ס...פירת העומר. כן."

"אוקיי. אז תגידי לאמא, רחל, שמבחינת ההלכה אין שום בעיה להמשיך את החוג. הרב ששאלנו אמר שלצורך לימוד מותר לנגן, וזה ממש מלכתחילה. יודעת מה? אולי כדאי שתשאלו גם את הרב שלכם, ליתר ביטחון."

"אה. אהמ. ממא?" ושוב המילים המתגלגלות ברקע. דו שיח ארוך למדי יחסית למסר הפשוט שהיא מבקשת להעביר.

"אה... טוב", שבה אליה רחל, עדיין מבוכה במילותיה. "זה בסדר. אז אני אבוא מחר. להתראות."

"להתראות", היא אמרה גם כן, רגע אחרי שהשפופרת הנגדית נטרקה.

מוזר שרק עכשיו הם נזכרו שספירת העומר. כבר לא ממש

עולים חדשים, אבל יכול להיות שעדיין לוקח לאסימונים שלהם זמן ליפול...

גם אז הם הגיעו אליה במועד מוזר למדי. מי מתחיל ללמוד נגינה בערב פסח?

"זה בגלל אנחנו עוד עסוקים עם הכל ביחד", הסבירה לה רוזה, אמא של רחל. "כל כך הרבה דברים להתרגל אחרת מארחנטינה. והכי קשה, למצוא בית ספר טוב לילדים. אבל רקל שלי, באמת, יש לה הרבה כישרונים. סבתא שלה אומרת היא תהיה טובה לנגן על פיאנו. אני הסברתי לה בינתיים אורגן גם טוב. העיקר חשוב שהיא תתחיל כבר".

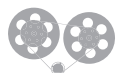
אז הן התחילו כבר. הספיקו שיעור אחד לפני פסח, ועוד שניים אחריו. חבל להפסיק עכשיו ולעצור שוב את הרצף, כשלכל הדעות (או לפחות לאלה הידועות לה) אין בכך כל בעיה הלכתית. חשוב שהילדה תתקדם. זה יעניק לה סיפוק. ולמורה הצעירה שלה זה יבטיח את התשלום הראשון בסך מאה ושמונים שקלים...

אבל באמת, לא בגלל זה ציבי מקווה לראות את רחל מחר בחמש וחצי. המשכורת - אמנם כבודה במקומה מונח, אבל לציבי חשוב עוד יותר לעשות מלאכתה נאמנה. לא סתם דחקה בה המורה שולמית להתחיל לגבש לה קבוצת תלמידות משל עצמה.

"את מוכשרת, ברוך השם. אני לא מדברת רק על הדיפלומה המצוינת. יש לך גישה נהדרת ולדעתי חבל על כל רגע. צעירה

מדי?" היא צחקקה מול חששותיה, "נו, התלמידות תעזורנה לך לגדול..."

גם ההורים חשבו שהיא מתאימה ומסוגלת. ובכן, מי זקוק ליותר מכך כדי לשנס מותניים, לתלות בשכונה פתקים מאירי עיניים ולהפוך למורה מבוקשת לאורגנית, ששבע תלמידות נלהבות כבר נוקשות על דלתה ועל מקלדתה?

שלוש ועשרים. והיא עדיין לפני החלפת תלבושת וארוחת צהריים. הלוואי שמרימי זכרה לארגן את הסלון כמו שהיא ביקשה ממנ - - - היא לא. שוב היא לא! אוווף!!

"מרימי! מר-י--מיייי!!!"

היא מצאה אותה לבסוף במרפסת השירות, משהצת בתנועות מוסחות, האלחוטי הנצחי תחוב בין אוזן לכתף והוא כעת כל עולמה.

"מה יש לך?" רגזה האחות על קטיעת השיחה (זו רותי, הנשמה התאומה שלה, למי שהתעניינה). "רק חזרת וכבר - - -"

"רק חזרתי וכבר אני מגלה שהסלון נראה כמו אחרי טורנדו", התקיפה ציבי, עצבנית כפי שלא היתה זמן רב. "ודיברנו על זה שיש לי תלמידות היום וכל זה. אז למה אי אפשר לסמוך עלייך, למה?!"

רגע אחרי, כשמרימי סובבה בשתיקה את כפתור המגהץ

והשתרכה משם הסלונה חמושה במטאטא, חשה ציבי שוב
בנקיפה צורבת, מוכרת עד כאב.

"אני לא צריכה עזרה" פלטה מרימי בקול פגוע, כשציבי ניסתה
להרים כמה חלקי קליקס. "ואת צריכה לאכול צהריים".

"לפחות תגידי - - - קפצו מפיה המילים.

"תודה", השלימה מרימי.

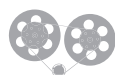
"לא אמרתי את זה".

"אהה. אז באמת תודה".

מנין לה למרימי לשון חדה שכזו?

מנין, באמת?...

היא נושמת עמוק, נושכת בחוזקה את חרב הפיפיות של עצמה
וחוזרת אל המטבח כמו חייל מובס משדה הקרב.

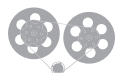
היא לא מצליחה להבין איך זה קורה לה שוב ושוב.

ציבי תמיד הכירה את עצמה כנערה ערכית בעלת משמעת
עצמית גבוהה. כשהחליטה להעיר את עצמה בשש וחצי בכל
בוקר, לא היתה זקוקה לכל הטריקים שהוחלפו בין החברות.
היא החליטה - היא קמה! לימוד הלכות צניעות שקיבלה על
עצמה באופן יומיומי היה אמנם אתגר מורכב יותר, אבל אפשר
להגיד שעד היום היא עומדת בו בכבוד. היא קיבלה - היא

קיימה! חוץ מאלה, בל נשכח את הקבלות בנושא תפילה, את פרויקט החסד הסמינרי, את התהילים היומי, את...

אז למה מול הלשון הקטנה של עצמה היא נופלת שדודה? למה נגדה לא מועילה שום החלטה, שום קבלה, שום הבטחה? למה היא מוצאת את עצמה נכשלת פעם אחר פעם אחר פעם, פוגעת, פוצעת, ונזכרת תמיד רק רגע מאוחר מדי?!

הבא ליטהר - מסייעין אותו. והיא, במיוחד לקראת ימי הספירה החליטה להתחזק ב"בין אדם לחברו" ולגמור אחת ולתמיד עם המזיקה הקטנה שמשתוללת לה בפה. חשבה שזו תהיה ההכנה הראויה ביותר לקבלת התורה. ובמקום להתקדם, היא מוצאת את עצמה נופלת שוב ושוב. מאוכזבת. מתוסכלת. כמעט מיואשת...

נקישה חלושה על הדלת. הודיה כבר אוספת את החוברות אל התיק, וציבי מלווה אותה אל הדלת.

"יופי שבאת, רחל", היא מחייכת בחמימות אל בת העשר העומדת על המפתן, שפתיה מתוחות בחיוך חיוור. "בואי, הכנסי".

למה היא גוררת את הרגליים, כאילו מישהו הכריח אותה להגיע? ואולי כל הסיפור עם ספירת העומר היה נסיון התחמקות עלוב, בעצם?

"נתחיל עם התרגילים מהספר?" מציעה ציבי, אצבעותיה כבר מדפדפות בין הדפים. עמוד שמונה. שורה ראשונה.

"אני... לא התאמנתי".

למה? מתאפקת ציבי ולא שואלת. רגע, אה!

"בגלל ספירת העומר? גם זו אינה בעיה, רחל", היא מסבירה בסבלנות. "הרב ששאלנו אמר שמותר להתאמן בבית, וגם לבני המשפחה אין איסור לשמוע אם הם לא מתכוונים ליהנות".

"ליהנות?!?" עיניה של רחל נפערות פתאום, וציבי מבחינה לראשונה בגוון האפור-ירקרק המעניין שלהן. "ממה ליהנות, המורה ציבי?"

"מהנגינה היפה שלך, כמובן", היא מחייכת, חשה מטופשת למדי.

"מה יש ליהנות ממנה?" עכשיו תקוע המבט האפור-ירקרק בשורות התרגילים. "אלה בכלל לא שירים. רק דו דו דו רה רה רה כל הזמן. מה יפה בזה?"

"את צודקת", ציבי מתעקשת להמשיך לחייך. "בינתיים אנחנו מתרגלות, גם בנגינה וגם בכתיבה. בהמשך, בעזרת השם, תוכלי להתחיל לנגן ממש. שירים, ניגונים ואפילו יצירות".

"סבתא שלי מארגנטינה", נדלקות עיניה של רחל, "כל הזמן מחכה שאני אנגן לה בטהובן. כל הזמן היא מדברת על זה. וגם מוצרט. את מכירה?"

כעת ציבי נאלצת לנשוך את החיוך שלה, כדי שלא יהפוך

לצחוק מתגלגל. מוצרט היא רוצה לנגן, הדרדקית הזו שעדיין לא למדה חצי סולם...

"ואני בעצמי מאוד אוהבת את 'מי אנוכי', וגם עוד שיר אחד מממסיבת בת המצוה של אחותי. זה... גם קשה מדי?" היא מתאכזבת מול מבע פניה של מורתה. "וסתם שיר, אהמ, 'שובו אליי' החדש, החברות שלי ביקשו ממני לנגן את זה באספת כיתה. מה, גם לא?!"

"אולי בעוד כמה שיעורים", מנסה ציבי לעודד. "ובינתיים, בדיוק כדי שתצליחי להתקדם לכיוון שירים ויצירות, אנחנו מוכרחות להמשיך לתרגל. את מבינה?"

אבל העפעוף המאוכזב בעיניים האפורות-ירוקות מבהיר לה שלא. רחל ממש לא מבינה.

בערב, מתברר שגם אמא שלה לא.

"לא נעים לי, המורה ציבי", פותחת רוזה את השיחה, וציבי מרגישה שמהו בה מתכווץ. "שמענו את דווקא מקצועית, אבל רקל מאוד לא מרוצית. אני שואלת אותה איזה שיר למדת היום והיא מתחילה לבכות שרק צריך לנגן דו דו רה רה ולצייר עיגולים בתוך השורות של מחברת. לא נעים לי, המורה ציבי. אולי בארגנטינה לומדים ברמה יותר גדולה. סבתא של רקל כבר אין לה סבלנות. היא כבר שלחה הכסף לפיאנו. ו - - -"

"אמא של רחל?" מוצאת סוף סוף ציבי את קולה ההמום. "אמא של רחל?"

"סי, אני שומעת".

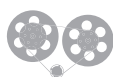
"אבל סבלנות, אמא של רחל, זה בדיוק מה שצריך כשבאים ללמוד נגינה. את מבינה? בכל העולם לא תמצאי מורה שתבטיח לבת שלך (ולסבתא שלה) לדעת לנגן יצירה של בטהובן כבר בחודש הראשון! קודם כל לומדים לקרוא ולכתוב תווים. אחר כך מתרגלים אותם, ובכל שלב מוסיפים עוד כמה תווים. אחר כך מצרפים את יד שמאל... יש כאן תהליך".

"אהה..." רוזה עדיין נשמעת מסופקת. "אז את אומרת שהיא כן תנגן בטהובן. כמה זמן זה יקח, המורה ציבי?"

ציבי בולעת אנחה.

"בעזרת השם, היא תגיע גם לזה. ודווקא בגלל שרחל מוכשרת ויש לה חוש קצב ושמיעה מוזיקלית, חשוב שהיא תתאמן הרבה ולא תתייאש. השירים והיצירות מחכים לה, שהיא תהיה בשלה יותר, מאומנת ומוכנה".

"אהה. להתייאש לא טוב", מבינה סוף סוף רוזה. "אני אגיד זה לרקל וגם לסבתא שלה. ו...אפשר כבר לקנות הפיאנו, המורה ציבי?"

"אבל זה בכלל לא דומה", אומרת ציבי לעצמה ומלטפת את מקלדת האורגנית הדוממת. ספירת העומר, והיא לא מלמדת

כרגע. רק לומדת, מנסה ללמוד, מה אומרת לה רחל, התלמידה שכמעט התייאשה מעצמה ומהשירים שלה.

"אבל זה לא דומה בכלל", היא מתנשפת. כי אצל רחל, כל אימון מקדם אל המטרה. גם אם היא מרגישה שהיא נחשלת, שהיא חסרת רמה, שהיא סתם משעממת את עצמה עם הדו דו דו רה רה רה, למעשה היא כל הזמן בדרך. ואני... רק נפילות יש לי. רק אכזבות. במקום להתקדם אני רק מתרחקת!

ואולי... מנגינה חדשה, בלתי נשמעת, עושה את דרכה אל לבה. אולי גם השיר שלי מחכה לי היכנשהו? הוא לא מתרחק. רק ממתין לי בסבלנות, שאגדל. שאבשיל. שאבוא להיטהר ולא רק להוסיף עוד שורה לרשימת ההצלחות המרשימה שלי...

ואז, אז תהיה זו מנגינה מאומנת. מכוונת. נקיה מגאווה ורוצה - באמת ובתמים - להיות טובה.